

VINDICIÆ
JURIS REGII

i. Sam. VIII.

EXPOSITI,

Quas

IN ALMA ERNESTINA

Auspice Numine Divino

PRÆSIDE

FRIDERICO ULRICO PESTEL,

J. U. D. Ejusdemque & Moraliū Prof. Ordin.

IN AUDITORIO MAJORI

Die 17. Martii 1725.

Placido Eruditorum examini submittit

AUCTOR & RESPONDENS

HENRICUS GUILIELMUS KRIGER,

Barrentrupia-Lippiacus.

RINTELLI,

TYPIS JOHANNIS GODOFREDI ENAX,

Acad. Typogr.

Handwritten notes: "Kay 107", "5", and "1725, 1."

VIRO
PERILLUSTRI AC EXCELLENTISSIMO
CHRISTOPHORO
a **PIDERIT**

S. R. I. EQUITI
CELSISSIMI COMITIS REGENTIS LIPPIACI PRÆSIDI
CONSILII SANCTIORIS ET REGIMINIS
GRAVISSIMO
MECÆNATI OMNI OBSER-
VANTIA COLENDO.

S. I.

Quemadmodum *Grotius*

merito vituperat illud juris consultorum genus, quod controversias eorum, qui in gentem nondum coierunt, & qui inter se diversarum sunt gentium, tum privati, tum Reges ipsi, quique par jus Regibus obtinent, sive illi optimates sint, sive populi liberi; arctis legum Romanarum, Canonumque cancellis includit, quicquid est sacri, quicquid divini juris, a lubitu & arbitrio ipsorum imperantium suspendit, atque ita faciem juris universalis deploratam relinquit: ita ne & nos in eosdem incidamus scopulos, lubet in definiendo ambitu majestatis a *Samuele* adumbratae, ejusdemque effectuum genuinorum, non tam ad juris positivi salebras & dumeta provocare, quam ad fontem potius ipsius gentium justitiae omnia referre; atque ita confidimus, inoffenso pede nos progredi posse in demonstrandis, ac ab iniquitate

Ingressus, ostendens fontem assertionis nostrarum fore ipsam jus naturae.

A

tate

IDI

tate liberandis vicariorum Dei juribus, ac præemi-
nentiis, ibidem expositis, missis illis, quæ ad termi-
norum ubivis obviorum evolutionem, clariorem-
que lucem potuissent inspergi.

§. II.

*Conceptus
juris nat.
formatur,
simulque
rationibus
vincitur,
ejus prin-
cipium in
felicitate
generis hu-
mani non
essetum.*

Quocirca intelligimus per jus naturæ, tale ali-
quod jus, quod summum Numen ipso facto creatio-
nis omnium mortalium cordibus eum in finem in-
didit, ut secundum illud actiones suas instituant,
dirigantque. In qua definitione ideo dictamen-
rectæ rationis fundamenti loco ponere negleximus,
quia in tempore sumus recordati, intellectum hu-
manum jus naturæ non constituere, sed, quod est,
adprehendere, nec regulam juri dare, sed a jure acci-
pere; ideoque esse opus sublimiore principio, ex
cujus visceribus eruere ac elicere possimus ea con-
sectaria, quæ præcisam obligationem parendique
gloriam involvunt. Tale autem tenemus persua-
sum, nec incomprehensibile nec inexplicabile qui-
dem esse, verum tamen perquam difficile investi-
gatu, adeoque perpulchrum scitu, ac hoc præcipue
sibi vindicare requisitum, ut non unum, sed omnia
placita, tanquam rivuli ex fonte inde derivari, de-
nique non quæ arbitraria, sed quæ necessaria, non
quæ tantum licita, ac permissa, sed & quæ præcepta,
inde propullulare queant. Quæ cum ita sint, non
diu immorabimur refellendæ opinioni eorum, qui
appetitum felicitatis, generi humano congenitum,
pro uno, universali, ac adæquato principio vendi-
tant. Cum, sin pace eorum, quorum illustra me-
rita

rita alioquin veneramur, & eo quo par est cultu prosequimur, verum fateri fas fit, propius accedant ad *Carneadis*, utilitatem cum iustitia commiscantis, opinionem, atque appetitum inlitum, fruendique cupidinem, cum præcepto, permissionem & quod homini proficuum, gratum, jucundum est, cum illo, quod adeo præcise fieri debet, ut alium vitæ modum fervando, quis non possit non Nemesin divinam incurrere, gravibusque sese obnoxium reddere pœnis, confundunt, & ita efficiunt, ut iidem simus Legislatores, a quibus lex lata est, & in quos, in quorum voluntate lex est, & qui ejus vinculo sunt adstricti, uti in simili adversus *Grotium* commentatur *Coccej.* in *prodromo J. Gent.* p. 15.

§. III.

Ex dictis liquet, jam jam allatum principium, neque ad effendi, neque ad cognoscendi juris naturæ placita posse referri fundamentum; quoad pleraque vero principia subinde ab aliis excogitata, dudum est a viris prudentibus, & harum rerum probe gnaris observatum, verbis illa saltem abludere, a *Grotiana societatis humanæ custodia, humano intellectui conveniente*, re ipsa vero cum eadem conspirare. Binis itaque verbis dixisse sufficiat, deficere in illis videri, quod in omni jure tamen palmarium est, obligationem nempe & certitudinem. Illud saltem præponimus, antecedenter ante Dei voluntatem, nullum fuisse jus naturæ, neque consequenter hoc vel illud in vetitum ire debuisse, quantumvis ipse, nil nisi perfectum, ac quod proportioni ac commo-

*Scopuli duo
in quos
multorum
aliorum
incidunt
principia,
levi bra-
chio tan-
guntur.*

dulationi naturæ humanæ respondet, velle possit, secus ac despotæ incedere solent. Quænam vero sint Dei placita universo generi humano ipso creationis facti præscripta, non uno, sed multis potest ad liquidum perducere modis, exstantibus in *Coccejana positione 4ta*. Neque enim necesse est, ut, quemadmodum vis effectrix ipsius juris universalis est una, ita & medium adsequendi in unum diffundatur raturum.

§. IV.

*Adstruitur ratio-
nibus, parum
quoad felicitatem
civilem,
unicum
civilitatis
scopum, in-
teresse, sive
Deus dicatur
causa
immediata,
sive me-
diata
majestatis
regia.*

Cum vero Deus rebus terrenis visibili non intersit modo, easdemque suo moderetur arbitrio, indeque non potuerit non aliis delegasse suas vices, qui ad hæc jura regenda, & contra invito exequenda, omnem suam operam, studiumque converterent, magnis animi motibus quæsitum meminimus, utrum ejusmodi majestatis productio, sit ipsa Civitas, an immediate Deus? Cujus disceptationis usum practicum quantumvis situm esse in eo putent, ut posteriorem sententiam amplectentes, nec auctoritatem Regum in jus precarium, pendens a voluntate subditorum, facto suo cœtui se aggregantium, deformant, nec imperantium salutem in lubrico locent, cum e contrario secus sentientes facile in monstruosam & paradoxam opinionem queant incidere: omnis constituens dum est superior constituto, poterit populus, quem dignum judicavit, ut habenas regiminis capefferet, eundem ut indignum ulteriore imperio destituere: Verum re penitus inspecta, nondum adsequimur aliquid mali inesse alterutri ad-

adfero, & sic quorsum nos vertamus, quoad vincu-
lum confociationis civilis perinde esse putamus.
Id quippe pro certo adsumimus, illum, qui suum jus
commutavit, & interposita pactione summam rerum
in alium transtulit, ab eo quod semel placuit,
resilire non posse, nisi velit legem naturæ, cui nihil
tam congruum, quam ea, quæ semel placuere, serva-
re, migrare, & summa imis confundere. Interim sive
prima, quæ unquam extitit Respublica, a piis, vel ab
impiis, sponte sua coeuntibus, vel majoris mali, ex
insultibus latronum & bestiarum instantis, evitandi
gratia compulsis, fuerit condita, ex vero omnem
omnino majestatem definiri posse putamus, quod
sit sacra, Deique vicaria potestas, tuendi jura subdi-
torum. Hunc quippe scopum unice intenderunt,
prima Reipubl. fundamenta jacentes, ut omnibus
singulisque publice ac privatim sit bene; *Wess doch
in Gleich und Recht jedes Reichs Grundveste und
Glückseligkeit bestehet* / ut verba emphatica pacis
Pragensis de Anno 1635. § 76. faciamus hac occasione
nostra, nullamque aliam inter tyrannum exercitio
talem, & legitimum imperantem, nobis concipere
possumus differentiam, quam quod ille evertat
dissipetque jura subditis quæsitæ, hic vero eadem
studiose conservet, perficiat & stabiliat.

§. V.

Interest itaque ut dispiciamus, utrum talia facta
tyrannica, & a summi imperii rationibus aliena,
contineat *Sam. VIII, 11. seqq.* ubi Samuel Dei jussu
populum Israëliticum sequentibus alloquitur verbis:

Hoc

*Textus in-
teger subjä-
citur, per-
versaque
quorundã
interpretä-
tio additur*

„ Hoc erit jus Regis, qui regnabit super vos: filios
 „ vestros accipiet, & ponet sibi in currum suum, ut
 „ sint equites ejus, & currant ante currum ejus, po-
 „ neteos quoque sibi in tribunos & quinquagena-
 „ rios, & qui arent agros suos, & metant messem
 „ suam, atque qui conficiant arma bellica & instru-
 „ menta currus ejus, filias deinde vestras tollet, ut
 „ sint unguentariæ, cupedinariæ & pistrices, agros
 „ quoque vestros, vineta optima, tollet & tradet ser-
 „ vis suis, semina vestra & vineas vestras decuma-
 „ bit, dabitque eunuchis & servis suis, servos vestros
 „ & ancillas vestras, juvenes quoque vestros elegan-
 „ tes & asinos vestros accipiet, illisque sua opera
 „ conficiet: quin & gregem vestrum decumabit,
 „ eritisque ei servi, & clamabitis eo die propter
 „ Regem vestrum, quem elegeritis vobis, & Domi-
 „ nus non exaudiet vos illo die. De quo textu non
 una est Interpretum juris naturæ sententia: *Grotius*
de J.B. & P. l. C. 4. §. 3. verum jus regium ibi exponi
 negat, additque ibidem *Tesmarius* instar *l. ii. de J. &*
J. l. 25. de statu hom. l. 55. de R. I. l. 3. pr. de agn. vel alend.
l. 40. §. 2. de procurator. l. 20. 27. §. 2. de receptis, l. 28. de
condict. indeb. l. 1. princ. quæ sent. sine app. rescind. se-
 habere ea, quæ Regi inibi tribuuntur, adeoque effe-
 ctus juris quod ex iniquis istis machinationibus ac
 molitionibus Regis, instar rei injuste judicata, qui-
 dem sint exoritur, interim Rex ipse hoc modo affli-
 gendo, excruciendoq; suos subditos, quod inique ege-
 rit. Eadem sedet mens *Hertio de Collisione LL. p. 151.*
Johanni Miltono in defensione reg. cap. 2do. Dion.
Gottho-

Gotbfred. ad l. 4. Cod. de LL. & ad Nov. 105. cap. 2.
 Alii inflant tibias alias, tradendo, non nisi vaticinium
 redolere omnia ibidem exposita, Deumque prædi-
 xisse saltem, quid futurum fit, non vero quam bene
 vel male. vid. Dn. Thomaf. colloq. germ. mens. Dec. 1688.
 p. 777. & Sidnei, scriptorem Anglicanum, dans le
 discours sur le gouvernement.

§. VI.

Sed re penitius inspecta, quilibet extra partes
 positus, vacuusque ab adsentandi fœda libidine, im-
 minuendique præter fas regii imperii augusta jura,
 rei veritati id dabit, quantum vis deforet auctoritas
 Cocceji in prodromo J. G. p. 158. Vitriarii in J. J. N. & G.
 pag. 44. Beyeri in Delin. J. divini p. 182. aliorumque,
 nihil minus, quam tyrannica injustitiæque plena
 facta ibidem recenseri. Quod ut ad liquidum per-
 ducamus, quædam postulata præmittere, & postea
 omnia ibidem recensita jussa regis ab iniquitate libe-
 rare studebimus, quo factò procul omnes, qui for-
 mari solent scrupuli, sponte elabentur, vanescentque
 in auras. Supponimus naturam nullam certam
 formam rerum publ. definiisse, sed mero benepla-
 cito partium ex segregi vita olim ducta in civilem
 consociationem coëuntium reliquisse, velintre u-
 num, plures, omnesq; de summa rerum participare,
 vel etiam misceri eandem inter plures. Sicuti enim
 ab eorum pendebat arbitrio, mallentne instar pri-
 morum patrumfam. sua consociatione domestica
 acquiescere, pastoritiam vitam agere, & Nomadam
 more vagari, an vero cœtum perfectiorem civilem
 in-

postulatur,
 formas re-
 giminum
 esse arbi-
 trarias, &
 ita compa-
 ratas, ut
 ubi vis
 morbi de-
 prehen-]
 dantur.

ingredi: ita pactum illud secundum, quo copulan-
 tur unius, pluriumve, vel laxiore vel strictiore impe-
 rio, eodem ex arbitrio est profectum. Prout itaque
 partes invicem disponunt de fundamentis suæ felici-
 tatis civilis, eandem solius Regis iudicio permit-
 tendo, vel non, ita quoque jus inter hæc partes con-
 trahentes est manetque. Facies non omnibus una,
 nec diversa tamen, qualem decet esse sororum, me-
 rito de Rebus publ. prædicares, sicuti de singulis ho-
 minibus id ait *Ovid. Naso*. Prudentia id etiam exi-
 git civilis, ut ad genium populi, aliquando regi quam
 regere magis adsuæti, aliquando imperare rectius
 quam exsequi iussa parati, respiciamus in modo de-
 ferendi imperium, ejusdemque limitibus ponendis,
 unde videmus *Cappadoces*, quibus Romani teste
Justino lib. 38. cap. 2. in f. obtulere libertatem, ne-
 gasse se sine Rege posse vivere, variosque pertæsos sui
 popularis status, summam rerum detulisse uni, sub
 cujus umbra secure quiescerent. Neque est, quod
 quis objiciat, admodum insulsos debuisse appellari
 istos, qui nullis belli ultimæq; victoriæ malis coacti,
 ultro suam libertatem civilem desererent, & suam
 voluntatem resolverent in voluntatem unius, sæpius
 instar *Tiberii, Claudii, Caligulae, Neronis, Diocletiani*,
 similibusque monstrorum imperantium, in sibi sub-
 jectos sævientis cives; tum reponerem, & ab al-
 tera parte quot imperfectiones & incommoda poli-
 tica premant alium quenquam civilem statum. ?
 quot factiones, quot scissiones demagogorum, quot
 lanienæ, v.gr. *Wittiorum*, ibi prohibeant, quo minus
 sco-

scopum sibi præfixum possint adsequi isti, quibus curæ cordique salus regionis. Vel hic itaque exclamandum, nihil ab omni parte beatum, sed boni civis requirit officium, præsentis facie Reipubl. esse contentum, nihilque temere innovare. Pugnet itaque pro monarchia *Hobbesius de cive c. X.* pro aristocratia *Huber. de J. civit. sect. 7. c. 1.* pro democratia *Dn. Thom. in notis ad Monzamb. c. 1. §. 2. lit. f.* Nos ne quidem in animum possumus inducere nostrum, libertatem, & regium imperium sibi opponi, & quid quoad effectum interesse, sive uni, sive pluribus, boni communis cura & custodia sit commissa, adeoque subjecto majestatis existentiae mutato, quid simul delibari de libertate civili, sed si quis occasionem suo imperio abutendi venari gestit, nunquam defuturas latebras, firmiter tenemus persuasum.

§. VII.

Porro præmittimus, Judæos quidem averfando Theocratiam, & non tam *Samuelis*, quam ipsius Numinis benignissimi imperium summum respucendo, graviter peccasse in Deum, ideoque justo ejus judicio ob hoc, aliaque scelera, quibus unusquisque populus, & quilibet mortalium sese singulis momentis polluunt coram eodem, subjici potuisse pœnæ condignæ, neque ullam de injuria sibi illata querendi causam habuisse, volente ita Deo ulcisci perduellionem effrenem, in suam Majest. involando commissam. Sed nihil tale contigisse, adeoque a posse ad esse non valere consequentiam, sine hæsitatione ideo pronuntiamus, quia Deus eorum petitioni adfurgebat,

Ex generalibus bonæ interpretationis regulis colligitur, non nisi regium imperium a Samuele depingi.

B

gebat, & se ipsum immediate Regem per sortem daturum pollicebatur, simulque ne quid ipsos lateret, quod ad exercitium jurium istorum, quæ regium imperium comitarentur, attinet, eadem publicari & denuntiari jubebat. Quis itaque ex textu cogi posset? cum populus voluerit Regem, qui more gentium vicinarum, posset tempore belli educere exercitum adversus hostem, tempore pacis autem per legitimos tramites calumniantium iniquitates expellere valeret; & Deus etiam pro inusitata sua, erga populum durum & asperum clementia, delegaverit fasces imperii alicui, hanc vicariam Numinis, sacrosanctamque potestatem, habuisse quid tyrannici admixtum, adeoque non tam ad tuitionem, quam eversionem status publici ac privati fuisse enatam. Sane si omnis explicatio textus ita fieri debet, ut absurdum vitetur, si etiam conjuncta origine & loco, bonæ interpretationi faciunt locum, vel hic ad intelligendum facile est, jura ista regalia, quæ ibidem recensentur, ossibusque ac medullis uniuscujusque Regis, ἀντιπροσώπων aliquod imperium habentis, cohærent, ne utiquam potuisse referri inter Regis legitimi operationes. Hoc quippe contradictionem in terminis involvere videtur, officii limites ipso exercitio alicujus actus quem egredi, & tamen legitimam facultatem moralem ejus definiri.

§. VIII.

Ut itaque liqueat, statum partim ordinarium partim extraordinarium rei publicæ ibidem supponi, atque ita quod indefinite ac illimitate tribuitur Regi,

Sua sequela, delectum, si militaque belli jura nihil continere injustis ostenditur sigillatim.

Regi, ac quasi per hyperbolen, esse cum temperamento, prudenter, ac cum grano salis intelligendum, atque hoc modo duram quidem hanc legem ejusdemque effectus diros visuros tali genti, quæ tanta incommoda olim nondum erat experta, ceteroquin vero sic satis esse justam & æquam: adgredimur, methodo arbitraria, ipsa ibi extantia consecutaria, majestatis Regi collatæ, quorum primum subditos cogere ad servitia militaria, tantum abest, ut nobis videatur iniquitatem sapere, ut potius in confesso sit apud omnes, summum imperantem posita necessitate reipublicæ, qua ab hoste superbo & potente opprimebatur, adeo ut nulla nisi in armis spes eluctandi sit posita, posse bellum gerere & ablata vel auferenda, per vim certando, recuperare. Ipsi Israëlitarum id prævidentes ideo adeo enixe sibi expectaverant Regem, ut ejus sub signis militatum abire, debellareque invasores possent. Qui iraque injustum foret, *jus sequele*, die Reith: die Landes: oder Heers: Folge/ die hohe Folge/ die Wolffjagds: Folge/ exercere, subditosque, judæos, christianos, fideles, infideles, armare adversus felicitatis communis everforem? Quis nefas censerentur delectus eo nomine sine vacatione habiti? Quis cætera jura armandi, ut vocant, hospitationum, lustrationum, metatorum, possent vituperari? Imo quotquot in hisce turbis satius esse existimant quiescere, quam confingere, domi compressis sedere manibus, quam castra sequi, vinculum consociationis civilis dissolvunt, munimentum rescindunt.

B 2

§. IX.

S. IX.

*Obiectio
diluitur,
quod forte
temere ac
tumido
Princeps
bellum in-
dixerit, a-
deoque sub-
diti non ne-
cesse habe-
ant sequi,
sin animis
eorum non
sit satis hac
de re fa-
ctum.*

Equidem lubens volensque fateor ex ipso *Hobbesio contra Hobbesium* posse demonstrari, magis ad pacem colendam, quam ad bellum hominem esse natum, siquidem studium societatis humanæ, humano intellectui conveniens, quisque in se ipsum descendens facile animadvertit, in bello autem non nisi summam dissociationem esse, edocent ipsum tot vastationum, deprædationum, captivitatum, ac laniationum exempla, ut ejusdem propria quarti modi. Inde tamen non consistit injusta pati subditos ad militiam subeundam a Rege bellatore coactos. Ex pacto enim semel cum Rege inita, moderatio ac tutela communis, in ejus est arbitrium collata, quicquid itaque ad securitatem ac sufficientiam publicam obtinendam, singulis suæ civitatis membris imperat ac præscribit idem illud caput, non poterit non ex omnium voto ac consensu ab initio suscepti imperii declarato, bonum & æquum esse. Sane argumentum a minori ad majus struere sin necesse foret, vel hic quam maxime procederet illud, quod ex procuratoris cum libera est petitione factum, huic enim quum ipse mittens forte mandatum arcanum diversum a priori generali præscripserit, ibique arctos fatis negotiandi cancellos definiverit, tamen hosce quantumvis egressus esset legatus, negotium ex generali voluntate in manifesta lege præpositio- nis declarata, subsisteret ac perduraret. Quidni itaque & populus belli ac pacis arbitrium Regis imperio illimitato permittendo, foret pacto & providentia

dentia vel sua vel majorum obstrictus ad obsequium? Vel ipsa ars artium, quæ in dexteritate, prudentia, ac solertia publicæ privatæque rei prospiciendi, consistit, non sinet, ut postulet arcana status sibi detegi, quo ex illis sibi fiat palam, utrum diu satis secum expenderit Rex, an cedere vel contendere præstiterit, quiescere in turbis, an vigilare pro patria, certando.

§. X.

Quæ cum ita sint, tantum abest peccatum adversus officium imperantis esse, exigendo a subditis jus sequelæ, ut potius hi nondum videantur satis functi suis muniis, obtrudendo loco servitiorum, bellicorum pecuniam, seu uti in jure feudali appellatur, *adobam*, *Heersteuer*/*Reisegeld*/*Fahrtlöfung*. Ubi enim persona est ad quid faciendum obstricta, ibi aliud pro alio invito eo, cui obligatio hæc quæsita, non poterit substitui, sed uti hæc contracta, ita & distrahi debet, nisi ipse, qui τὸ νόμιον habet in Republica, fatius esse censuerit, militem mercenarium, utpote magis bellis adsuetum & exercitatum conducere, statuto stipendio, atque ita sponte sua liberaverit, suos subditos a vinculo, arctoque nexu in persona militandi. Frustra etiam sunt, qui hic distinctione opus esse censent, inter bellum intra fines territorii gestum, & ulterius protensum, priusque, non ultimum, postulare, ut subditi conjunctis viribus ac consociatis armis hostem repellant, ac regionem ab ejus insultibus reddant sartam ac tectam. Belli etenim alea quamdiu jacta est, illudque, vel ultima victoria, vel pacificatione secuta, nondum est compositum, tam-

Personale servitium, esse a subditis quoad operas bellicas præstandum, evincitur, nec argentum in ejus locum succedere, Rege invito.

tamdiu securitas possessionis nulla est quæsitæ, sed idem ille hostis redintegratis viribus auctisque copiis laceßere denuo, vastareque regiones potest, & solet. Quis itaque auctor foret Principi, ut primum ictum, bellique effectus denuo expectaret, & non potius in hostile territorium victricia arma inferret, sicque utendo ac fruendo victoria, ad pacis æquas conditiones cogeret hostem. Quo nomine videbatur Dux *Henricus Leo* quam maxime adversus leges imperii, deferendo Imperatorem *Fridericum I.* peccasse, atque in reatu fuisse, licet non desint, qui eum excusent. Non minus & illi abluunt a scopo, qui qualitatem singularem personæ attendunt, & originarium civem ad hoc onus adstringunt, adventitium vero immunem esse censent. Quæ enim diversitas inde possit enasci jurium, si uterque in classem subditorum est referendus, & non minus unus quam alter summi Imperantis præstolatur jure meritoque tuitionem, ejusdem exosculari debet, jussa, atque ingruente vi hostili, bellicis calamitatibus est obnoxius? Territorialis potestas est fundata in omnes ibi deprehensos, nullumque hætenus datur exemptionis privilegium, urgente summa bellicarum calamitatum necessitate.

§. XI.

Quare jure tanto in personas subditorum quæsitæ summo Imperanti, ut in præsens mortis periculum volentes ducere, nolentes trahere possit, atque isti, qui ita pro patria sunt mortui, dum in æternum per gloriam vivere intelliguntur, tanto facilius æquus

*Evidentibus rationibus natura adli-
quidum perducitur, impe-*

æquus rerum censor æstimabit, nihil iniqui inesse facto Regis, urgente necessitate & utilitate publica subditos rebus sacris, profanis, mobilibus, immobilibus, magni, parvi momenti, spoliantis, easdemque in usus publicos vertentis. Ut ut enim prima fronte hoc magnum exemplum aliquid ex iniquo trahere videatur, tamen publica utilitate & compensatur, & non nisi ad speciem malum involvit, re penitus vero inspecta, degenerat in bonum, si non individuale, tamen communionis, cujus salus suprema lex esse debebat cui vis, censuram *Taciti: privata cuique stimulatio, vile decus publicum*, evitatur. Quod enim necessitate exigente constitutum est, adeoque alia via expediri non potest, transit & succedit in J. N. præsentis status, facitque ut facinus inde susceptum, pium in Deum, & justum erga homines sit, esseque debeat. Et sane nisi hoc argumentum a fine ad media necessaria, firmo staret talo, omnes eidem innixæ conclusiones, quoad legatorum sanctimoniam, & inviolabilitatem; quoad necessitatem educandi, & ad maturitatem perducendi suam progeniem; quoad transitum innoxium nulli denegandum; quoad moderamen inculpatæ tutelæ; simul vaneſcerent in auras, & corruerent. Quæ vero cum perplaceant pluribus, quare magis improbum foret factum Regis dicendum? sin destrueret tempore belli *fanum Scti Quintini cum Philippo II. Rege Hispaniæ*; vasa sacra aurea & argentea cum *Hiskia*, hosti, ne facessat amplius negotium, offerret; panibus propositionis vesceretur cum *Davide*, bonaque ecclesiastica

in

*rium in res
sacras &
profanas
subdito-
rum adeo
esse colla-
tum, ut il-
las in secu-
lum verſas
non minus
alienare,
ac hæc
poſſit, ne-
ceſſitate ac
publica u-
tilitate id
exigente.*

in sæculum cum pacis Westphalicæ, palladii imperii, conditoribus verteret? potius tantum abest, hic quid injusti commissum a summo imperante, ut *B. a Cocceji* nullam gehenna putet digniorem vocem, quam cum *Innocentio X.* Papa Romano, cujus bullam ideo ex professo examinavit *Conringius*, contendere, quod pax Osnabrugensis isto sub colore non obliget. Quocirca ex recentioribus capitulationibus omnes ejusmodi protestationes Roma emissæ, jure meritoque irritæ atque inefficaces pronuntiantur.

§. XII.

Abest autem aliquem ex dictis cogere, quasi principi hoc ipso dominium eminens adscribamus, subditis vero merum usumfructum cum *Hobbes. de Cive l. 6. §. 15.* totque aliis, ut, quænam ex tanto, vel illud adferentium vel denegantium numero, sit receptior, jam tum difficile fuerit *Vasquio x. controv. illust. cap. 5. n. 15.* definire, relinquamus. Neutiquam talem monstrosam rempublicam volumus alere, vel ex naturæ rationibus defendere. Quid enim magis ἀλογισως, & inconcinnius excogitari posset, quam tam male sculpta effigies civitatis & regni? ubi cives nihil proprii haberent, sed omnia adeo a Regis dependerent nutu, & disponendi libidine, ut tanquam liberrimus moderator ac arbiter omnium possessionum, easdem servare, vel destruere, in suam privatam, vel publicam rem transferre posset. Confunderetur hoc ipso magna familia, cum regno, domus cum civitate, paterfamilias cum summo Impe-

Demonstratur ex potestate Principis circa vineas bonaque alia civium, non exsurgere dominium, eminens, contrariamque sententiam, quid monstrum alere subjicitur.

Imperante, famulitium cum nexu civili, & chimæra regni patrimonialis, prius in cerebro *Grotii* enati, & a *Coccejo* in *Antonomia Jur. Gent. cap. 12.* exceptione omni majoribus rationibus destructi, revivisceret quasi postliminii jure. Nunquam tale quid nobis in mentem venit, quippe quo posito, nimium deturparemus, fœdaremusque augustam illam, ac sublimem regii imperii potestatem, quæ quantumvis forte plena, nullisque L.L. humanis a populo initio suscepti imperii vallata sit, tamen ipsis divinis conatis satis est adversus grassandi in facultates subditorum licentiam munita. Sed ferram contentionis saltem ducimus de eo facto Regis, quando intra terminos publicæ felicitatis conservandæ subsistit, & privatis hac contemplatione jus in res suas competens aufert, an & talis conatus vi imperii, vel quod idem est, plenitudinis potestatis suscipi possit? id quod tuto citra prædictum commentum alicujus domini eminentis adfirmari posse, persuasum tenemus. Ut enim prætervehamur silentio, cessante illa necessitate communi, latifundia erepta cum omni causa esse restituenda, vel si id fieri nequeat, tantundem, quod morali æstimatione est idem, in ejus locum surrogari, sicuti hanc viam *Pac. Westph.* conditores sunt ingressi, Brandenburgico Novemviro in *art. II.* varias ditiones, ob Suecis cessum jus in Pomeraniam dudû ipsi quæsitum, redhostimenti instar tradendo: præcipue id urgemus, utut civis imperii qualem qualem experiatur calamitatem ejusmodi ablatione, re tamen penitius inspecta, non nisi

C

majus

majus malum privatum eum hac jactura levi redimere, & vitam, libertatem civilem, & personalem, rem auro pretiosorem, eo ipso in tuto collocare. Sapiens autem in bivio positus, non tam quod ante pedes est inspicit, sed & in futurum prospicit, & seposita v.g. tempestate mallet, omnes res suas tutari, sed eadem ingruente abjicit quasdam minus pretiosas, ut pretiosiores retineat, vel etiam membrum carcinomate infectum resecat, ne pars sincera trahatur, quantumvis aliam rerum suarum præoptasset faciem, quæ ad hæc tentanda extrema ipsum non compulisset. Sic ex comparatione majoris & minoris mali, vel hic est capiendum consilium, atque pro re nata adhibenda medela, acerba & amara quidem, simul tamen cum bono extraordinario conjuncta,

§. XIII.

Alterior
 demonstra-
 tio, ejusmo-
 di ablatio-
 nes rerum
 ad subditos
 spectantiū,
 duras qui-
 dem esse,
 neququam
 iniquas,
 aut Ma-
 chiavelli-
 sticas artes
 redolere.

Quotquot itaque huic prædictioni Samuelis inesse iniquitatem, & secus sentientes *Machiavelli principem* instruere velle censent, videntur paralogismum committere, & a dicto secundum quid ad dictum simpliciter argumentando, affingere dicto voluntatis divinæ interpreti mentem, quasi simpliciter aliorum possessiones, inter suos officiales regnique fideles partiri, illudque sic volo sic jubeo, in succum & sanguinem vertere queat, tum enim procul dubio hæc doctrina foret illex mali, & cum potestate vicaria Dei, non magis, quam *Græcorum ostracismus* posset consistere ac conciliari. Sed & hic nihil aliud determinatum est, quam quod cæteris paribus, & in prædictis thesibus adductis terminis habi-

habilibus, demum adplicari, procedereque queat, neque ad regulam, sed ad exceptionem pertinet; non magis quam quando docemur, in bello pio & justo dari jus eripiendi res amicis, id ipsum in universum erit licitum pronuntiandum. Procul enim dubio hostis ideo involare in pacatum locum nequit, quod illo forte indigeat ad meliorem suæ regionis defensionem, neque etiam prætensa illa *raison de guerre*, populationes, excursions, hospitationes ac occupationes ideo susceptas, reddere licitas valebit, ne jus ex mera injuria oriatur; interim nihil vetat, quo minus in territorio meo deprehensas alienas merces, bonaque intercipiam, in expeditionis partes vocem, atque finito illo periculo & extrema necessitate, vel eandem pacati & medii rem amico, cum eo, quod interest, restituam, vel sin id fieri nequeat, illud quod est morali æstimatione idem. Quidni itaque idem usu veniret in bonis eorum, qui mutua conspiratione, ac consensione omnibus viribus se salutem publicam esse tutaturos, vel expresse vel tacite polliciti fuere? Conditione autem hac sine qua non, evidenter & manifeste cessante, omnis etiam corrui- tur in bona subditorum adplicatio, uti si quis ut *Caligula* Imperator, pretiosissimas margaritas aceto liquefactas sorbere, calidis frigidisque unguentis lavari, convivis ex auro panes & obsonia adponere cœpisset, & hisce similibusque luxuriæ instrumentis exhausto ærario succurrere vellet, ad rapinas civi- umque spolia convertendo animum, talis quam ma- xime abuteretur hac doctrina, ex morbidi autem &

distorti ingenii hominum factis, nunquam est me-
tienda regula naturæ.

§. XIV.

*Ad sagata
& rogata
officia be-
nemeros
evahere, ju-
stum aglo-
riosum
Principis
factum
pradica-
tur, eumq;
solum esse
fontem
dignitatis
externa, fir-
matur ar-
gumentis.*

Tandem censemus, tantum abesse, ut ty-
rannidem involvat, si quis princeps subditos ad
publica trahat officia, ut nihil magis principis cha-
ractere dignum esse videatur, quam bene de Re-
publica meritos honore ac insigni dignitate macta-
re, malis vero hominibus eandem purgare. Sic
quippe suo quamque rem æstimat pretio: Sic etiam
proportionem inter meritum virtutemve & præ-
mium ejusdem, externa nempe insignia, servando,
suæ quam maxime consulit arti rectoriæ. Quo no-
mine collaudatur *Tiberius Imperator*, quod non aliis
mandaverit honores, quam si constiterit, alios non
esse digniores, idemque inter præcipuos modos,
quibus *Elisabetha*, sapiens Angliæ Regina, suæ gentis
felicitatem civilem est tuita, referunt annales. Ut
enim sua cuique virtus sit pulcherrima merces,
atque esse debeat, iudicium tamen publicum civita-
tis vel ejus rectoris accedere debet, ut constet, quanti
quisque valere in eadem debeat æstimarique, præ-
fertim cum quisque sui ipsius nimis benignus ju-
dex, plus justo extensurus sit valorem suarum actio-
num, & plerumq; Lydius lapis virtutis radicata non
detur, quid? quod ex quo fonte hæc vel illa actio sit
suscepta, utrum ex infecto, an puro subnata, perscru-
tari satis nequeant mortales. Et improbum qui-
dem aliquem esse, ut cognoscas, vel unus dies sufficit,
at diu vixeris oportet, de cujus probitate cerum-
judi-

judicium fiat. Imo si semel privatorum foret hac in re iudicium competens, procul dubio in diversa, ob naturalem ab invicem dissentiendi pruritum, traherentur, & quem alter non nisi integrum vitæ, scelerisque purum prædicaret, alter ut bipedum nequissimum ad orbem damnaret, dirisque devoveret, prout quis aura populi valeret, vel non. Quocirca omnibus hisce malis providet princeps, seligendo optimum, cui vices suas in belli pacisque temporibus prudenter moderandis demandet. Utraque enim officia sagata & togata, sunt adeo ad confociationis civilis vinculum servandum necessaria, ut ferme cum Coccejo in peculiari oratione de hac materia habita, dubitemus, utrum magis armis an literis promoveatur salus publica, quin potius censemus, adeo sororio vinculo eadem esse copulata, ut divelli nequeant, & frustra sint foris arma, nisi sit consilium domi.

§. XV.

Et utinam! æque raro in civitatibus contingeret, dignitates ambitiose petentibus easdem conferri, quam raro fieri animadvertimus, reluctantibus cervicibus illas imponi, omnis res foret in vado, quæ tamen tum, si multi sunt laurigeri, pauci phœbi, & insignia virtutis varii sine virtute consequuntur, non potest non labefactari. Quotusquisque enim, siue dignus siue indignus, non prensat aliquod munus, vel pretio numerato, ne tam fruges consumere, quam publica juvare commoda, ut idoneum societatis civilis membrum, natus videatur? Sane, si

Sacra & secularia munia vel pretio interveniente expetere, non abludivit à rationibus naturæ, licet clericus jure civili debeat esse renitens.

sin nulla est diviniior, ac Deo proximior virtus, quam prodesse plurimis: Sin etiam nulla via eandem exercendi est faciliior ac paratior, quam si quis eminet, confidetque in Reipubl. nave, non tam in sentina quam in puppi: nullo modo potest vituperari factum eorum, qui sibi aditum ad honores meritos vel pecunia interveniente student parare, neque etiam princeps peccare videtur, amplectendo facilitatem profusa liberalitate utentium. Quantumvis enim quædam officia ita comparata censeant, ut non nisi invitis & renitentibus debeant demandari, quemadmodum ita Imperatores *Leo & Anthemius in l. 31. C. de Episc. & Cler.* edixere, non pretio, sed precibus ordinetur antistes, tantum ab ambitu debet esse sepositus, ut quærat^rur cogendus, rogatus recedat, invitatus effugiat, sola illi suffragetur necessitas excusandi, natura tamen non vetat, & illa venari, ac pro investitura, collatione, similive actu, quid exigere ac dare. Quæ enim secus pronuntiando, jus annatarum, pallii, confirmationum, simileque, Papa exercere posset, quibus tamen etiam quoad protestantium religioni addictos principes, dudum absterfere maculam iniquitatis *Strykius de jure papali principum Evangelicorum, & Ludewig de jure annatarum.* Non omne quod audit pactio Simoniaca, statim est tale turpe crimen. Sin enim munus a manu, munus a lingua, munus ab obsequio, illuc statim pertineret, uti quidam canonistæ somniant, quorusquisque clericorum ab illo foret immunis? Dantur *Bettelvocationes, Geldvocationes, Weiber vocationes*, quæ tamen vix Simoniæ, sed sal-

faltem, si quid continent mali, ambitus delictū involvent. Cum itaque argumentis fatis superque evinci possit, jus constituendi rebus sacris vacaturos ministros, pertinere in Republica, nec bicipite, nec monstrofa, eodem jure ad curam ipsius summi Imperantis, ut utriusque tabulæ custodis, quo idem sibi in profanis subordinatos magistratus cooptare poterit, atq; hac ex ratione cum ipsi Papæ *Job. XIII. Bened. V. Leo VIII. Job. XIV.* usque ad *Gregorium VII.* ab Imp. Germanis sint constituti, & *Job XII. Benedic. V. Job. XIV. Bonif. VII. Job. XVII.* sint pontificatu moti, de quo argumento vide *Couringium de Constitut. Episcop. German.* in primis §. 41. 42. quid prohiberet? quo minus & ibi aliquid lucelli in fiscum referre possit suum princeps, præsertim cum fucus ac arcana illa, quibus prætensum simoniæ crimen potest obtegi, ac ab iniquitate liberari secundum canonistarum effatum, ita sint comparata, ut non nisi risum mereantur apud omnes illos, qui nominis sono, ac externa rerum facie nolunt decipi, sed ipsius rei nucleum esse, scaphamque scapham adpellare norunt, qua de re vide *Mr. Moreau de la Simonie, particulièrement des voiles, dont on le couvre aujourd'hui.*

§. XVI.

Ex dictis autem licet ultro liqueat, illud inter iniqua Regis facta vix referri posse, ad quod obtinendum dies quis noctesque grassatur, omnibusque remis & velis ambit, tamen duriusculum, si non & plane tyrannicum esse videtur, scæminas in vilia ministeria coquarum, pedissequarum & reliqua munia

CIVI-

*Scrupulus,
quod scæmina ob omni officio munereque publico sint excludenda, eximi-*

sur, earun-
demque
habilitas
ad obeunda
munia belli
ac pacis,
rationibus
& exemplis
adstruitur.

civilia velle adlegere. Qui enim cum sexus sequio-
ris fragilitate posset consistere, eundem ad subeunda
militiæ munera velle cogere? Qui posset conciliari
cum infirmitate ingenii illi insiti? togatis muniis
eundem admovere. Qui cum pudore illi quasi vir-
tute propria, sordida promiscue munera talibus
concredere viragibus? quæ in illustri ac bene-
aucta parte erant positæ. Sed salva res est, terminis
habilibus suppositis, quos eo redire putamus, ut or-
dinarium & extraordinarium Reipublicæ statum,
merum principis beneplacitum & causam gravem,
turpia & honesta, ab invicem distinguamus probe.
Si enim in se iustum est, & illis onus defendendæ
Reipublicæ injungere, quæ summo bono civili,
publica felicitate, omniumque rerum sufficientia,
frui volunt, referendum erit ad prudentis principis
arbitrium, determinare, utrum in viribus hujus vel
illius sit positum, sua solertia, periculo ac sudore ean-
dem stabilire. Est quippe experiundo compertum,
& ipsas scæminas fortiter fatis ac mascule semet ges-
sisse in bello, & instar *Amazonum* manum cum hoste
conseruisse. Hujus rei argumentum omni exce-
ptione majus præbet virgo Lotharingica *Johanna*,
vulgo *pucelle d' Orleans* dicta, quippe quæ nulla arte
magica, sed solis suis animi & corporis viribus effe-
cit, ut res Gallorum adeo desperatæ, ut non nisi per
ludibrium Regem eorum Angli cognominaverint,
Allii Regem, in tantum fastigium excreverint, quo
victricia circumferre longe lateque potuerint arma,
vid. Becman in H. O. T. pag. 511. quidni itaque sexus
se-

sequior pro re nata impedimenta sequi, ibidemque
coquendo, lavando, similiaque munia exequendo,
republicam suæ regionis stabilire posset? Ast non
moramur belli tempora, & id in confesso est, quod
eædem sceminæ etiam prodesse possint legationes
obeundo. Tale quippe munus non soli *Ducissa de*
Guebriant (uti *Wicquefortius de Legatis, eorumque*
functionibus 1. sect. 1. in f. perperam existimat) fuit
concreditum, sed & alia Romanorum exempla habet
Tacitus Hist. l. 3. C. 18. & recentioris ævi *B. a Cocceji*
in diff. de Offic. & jur. Mediatorum pacis §. 15. 16. sup-
peditat. Sic enim v.g. *Cameracensem pacem a 1529.*
inter Imperatorem *Carolum V.* & Regem *Franciscum*
I. initam, amita Cæsaris, & mater *Francisci*, concili-
liarunt. Taceo, quod & Regina pedissequis, offi-
ciisque muliebribus indigeat, quo & illa radiis ma-
riti corruscans, suam dignitatem tueri, seque exhi-
bere condigne queat. Uti itaque gloriosum est scē-
minis, talia subire munia: ita temere illud, *si libet*
licet, quo *Julia Caracallam* allocuta, principi adscri-
bere velle, foret abuti hac doctrina ad scēdos usus, ne
quidem tali tempore, ubi quis pacem, temerataque
jura reliquit, exercendos. Vel ibi enim, quicquid
hostis in hostem tentat, est injustum, nisi ut medium
necessarium ad ultimam victoriam ducat, quorsum
promiscui concubitus, incestus, adulteria, nullo per-
tinent modo, sed potius ut actus efferatæ libidinis,
sunt, manentque omni J. N. & G. nec inter ipsa arma
quiescente, prohibiti. Quam ob rem factum Hispano-
rum, in castra Gallorum, obsidentium urbem,

D

Nea-

Neapolitanam, scorta lue vel peste infecta eum in finem emittentium, ut harum mulierum contagione perirent, a multis pro infami, & turpi habetur, atroque notatur carbone. Multo magis itaque a iusti & æqui rationibus abluderet, cum quis Rex talem fœdam libidinem pacis tempore cum suis subditis exercere, sibi que id ipsum jure regio licitum esse prætenderet. Quare vix sine horrore in *Suetonii* vita *Caligula* p. m. 407. legi potest, quod non temere ulla illustriori fœmina abstinerit, eandemque plerumque cum marito ad cœnam vocatam, præterque pedes suos transeuntem, diligenter ac lente, mercantium more consideraverit, etiam faciem manu allevans, si quæ pudore submitteret, & post quoties libuisset, venerem prohibitam cum eadem exercuerit, & quæ alia subsequuntur facinora, satis superque testantia, puerilem in modum sæviisse suum in populum, monstrum illud Imperatoris, non vero intra terminos legitimi imperii mansisse. Quid? quod *Davidis* adulterium cum *Bathsaba* commissum, adeo displicuerit Deo, ut severam satis pœnam ideo dicitaverit, magnoque cum cordolio experiri debuerit idem, a filio *Absalomo* concubinas suas publice prostitui. Ut ut hic enim peccaverit, incestum committendo, neque adulterium commissum retaliari adulterio, aliusque vetitus concubitus alii delicto facere locum debeat, tamen David tantundem mali, vindice Deo non injuste est passus, & ipse *Absalom* suarum perversarum cupiditarum exsatiatarum luit meritam pœnam, dum non multo post malo perit.

letho,

letho, certo indicio, non eousque jus regium se extendere, a *Samuele* delineatum.

§. XVII.

Restat itaque, ut dispiciamus, utrum etiam onera ordinaria, extraordinaria, collectas, decimas, similesve præstationes, Reges sibi subjectis salva justitia injungere queant, quibus ad ornamenta pacis, bellique subsidia, ad urbium, fluminum, ac littorum defensionem, templorumque exstructionem indigent. Id quod sine hæsitacione affirmamus. Ex vero quippe tradit *Tacitus 4. Hist. C. 4.* neque quies gentium sine armis, neque arma sine stipendiis, neque stipendia sine tributis haberi possunt. Cum itaque salutis & necessitati suorum civium aliter consulere non possit Rex, collectæ in regularibus, non limitatis Rebus publ. pertinent ad eundem, ab illo remittuntur, pro arbitrio quoque rationibus nemini reddendis dispensantur. Id quippe pro certo adsumimus, Principem non gratis, sed ejus sumptibus, cujus est negotium, regni salutem curare, seque exhibere condigno modo debere. Quale enim jus in operas Principis sibi arrogare possent cives subjecti? Utrum vero censum eum in finem personis subditorum, an rebus exportandis vel importandis, ad amicum vel vicum spectantibus imposuerit, non magis, quando de jure certatur, refert, quam disquisitio utrum onus, quod transitu innoxio usuris incumbit, appelles, *Accise, Umgeld, Niederlage, Stand- und Marcrecht, Posten, Brücke- und Weg-Kauf, Hausrenten, Pflaster, Steinführen, Cento-Gelder, Multersteuer.* Omne

Jus collectandi subditos Principi adscribitur, varii que modi onerum recensentur.

quippe illud non ad gentium justitiam, quippe quæ postulat, ut reditus ad defensionem reipublicæ sup-
peditentur, referri debet, sed ad cujusque populi sin-
gularem dispositionem, æquitate subnixam, uti v. g.
in R. I. de an. 1576. §. 11. & an. 1542. §. 24. 25. statutum,
daß die Unterthanen höher nicht mit Steuer zu belea-
gen/ als einer jeden Obrigkeit Herkommen sich erstre-
cket/ und recht ist/ dabey die Armen so viel möglich zu
bedencken/ und mit übermaas nicht zu beschwehren.
Quod si itaque pensitationem aliqualem subditus re-
cusat, unde *erarium* ad defensionem reipublicæ præ-
cipue spectans, vel *fiscus*, seu reditus ejusmodi, qui ad
decus Regum sustentandum pertinent, constitui
queant, contra ordinem naturæ, ubi qui vult commo-
dum protectionis, etiam incommodum diminutio-
nis patrimonii velle intelligitur, agit, finemque sibi
præscriptum adsequi destinat, & media necessaria
tamen adspernatur, quæ sanè sunt *arbitraria*, & repu-
gnantia. Ipse Deus in sua Theocratia censum sac-
rum populo imposuit. *Exod. 30. v. 12.* Ipse etiam
Christus non solum capitationis censum ideo exsol-
vi jusit *Marc. 12. v. 16. 17.* sed & laudabili suo præ-
jivit exemplo *Matth. 17. v. 27.* quod uti in cæteris, ita
& in hoc presso pede sequendum, dicendumque :
Date cæsari quæ sunt cæsaris. Absit tamen eousque
hanc facultatem principis extendisse, ut lucri bonum
odorem ex re qualibet esse censeamus, potius vesti-
gal lactis, inter exactiones illicitas referimus, ar-
bitramurque, præstitisse in recensu habito *an. 1552.*
Romæ deprehensa 24000 capita meretricum, e
fini-

finibus regionis expulisse, quam menstruum inde-
 censum in paparam ærarium intulisse. Sed ita vi-
 sum est in succum & sanguinem vertere illud: ô ci-
 ves, cives, quærenda pecunia primum est, virtus
 post nummos, & aureo illi, non sunt facienda ma-
 la, ut inde eventiant bona, dare repudium, *conf. Missio-
 nii itinerarium Italiae T. 2. p. 151.*

§. XVIII.

Cum etiam Deus in sua Theocratia decimas
 jure regio sibi vindicaverit, cleroque ex peculiari
 ratione, nerei agrariæ & pecuariæ adsueta, a sacris,
 adeoque ab unico illo necessario distraherentur, tri-
 buerit, unicuivis præjudicio vacuo ultro liquebit,
 decimas percipiendi jus Regi hodiernum posse ad-
 scribi, quo easdem in servorum, eunuchorum, cæ-
 terorumque sagatæ, sacratæ, & togatæ militiæ mili-
 tum sustentationem, possit elargiri, ac ita splendorem
 suum, insigniaque Reipublicæ ubivis ostentare
 queat. Ut ut itaque *Concilium Lateranense an. 1179.*
habitum Canon. 9. edixerit: Ecclesias sane decimas
de manu Laicorum sine consensu Episcoporum, tam
illos, quam quoscunque alios religiosos, recipere probi-
bemus, dimissis etiam, quas contra tenorem istum mo-
derno tempore receperunt. Id tamen non veremur
 meris commentis jurisprudentiæ papizantis accen-
 sere. Et cur non accenseremus? Evicimus etenim
 supra § 15. jus principi esse quæsitum in dubio, con-
 deltituendi suos ministros, quibus ut custos utrius-
 que tabulæ indiget, ad felicitatis civilis munimenta
 convalidanda, utrum autem servet modum, teste
 Leb-

Jus deci-
mandi in-
ter regia-
referitur, &
præjudiciis
juris cano-
nici, quasi
decima spi-
rituale ali-
quod, cleri-
cisque pro-
prium jus
involvunt,
accensetur.

Lebmanno in Chron. Spir. 2. cap. 17. in Germania, quondam usitatum, vi cuius Comitibus, utpote officialibus regni, dabantur certæ terræ, sonderbare **Sü**ter an Wäldern/Neckern und Wässern/ und dazu gehörige **Berechtigkeiten** in sustentationem dignitatis ac familiæ, an vero decimas, collectas in pecunia numerata consistentes, illuc impendat, nihil videtur quoad jus interesse. Non enim attinet in præfens cum *Seldeno* in historiam decimarum excurrere, videreque, quænam *ante legem*, quænam *ex lege*, & quænam *Ethnicorum* fuerunt, sed id saltem negotii nobis datum esse putamus, ut ostendamus, Episcopos, Presbyteros, Diaconosque in locum & jus veteris sacerdotii non esse subrogatos, atque ita quemlibet parochum, instar Levitarum, non habere, seposita lege positiva, fundatam in parochia sua intentionem, exigendi decimas. Qui enim illud, quod particulare fuit in judaica Republ. & ideo Clericis concessum, quod in divisione terrarum Palæstinæ partem non fecerint, posset ad alias gentes applicari, ubi non actum est de terra occupata, æquis partibus dividenda, ibidemque quali quali servanda proportione, sed de compensandis saltem laboribus eorum, qui inserviunt publico, leges judaicæ forenses omnes uti sunt dudum cum politia judaica oblitteratæ & extinctæ, ita & hæc de decimis non potest hodie dici obligatoria. Recte itaque, *Carolus Magnus* decimam mensæ regis reservavit: Recte inter regalia a *Samuele* refertur: Recte canon metallicus, continens decimas metallorum, tribuitur in jure
Ci-

Civili principi. Licet enim hic a *Gratiano, Valentino, & Theodorico an. 382.* eo tempore, quo decimæ non adeo frequentabantur, fuerit in *l. 3. de metallis XI.* præscriptus, tamen fons unde hic exsurrexit, & unde cæteræ decimæ fructuum enascuntur, semper est idem, potestas nempe principis collectandi subditos, quo sibi ac ministris suis sit bene. Vel hic enim applicari principium *Gribneri*, peculiari dissertatione stabilitum, jura regalia usu intermisso non perire, licebit. Neque enim fundamentum ac limitem omnium regalium metimur ex *2do feud. 56.* ibidemque omiſſa in hanc classem compingi non posse putamus, sed potius dubitationis, quæ tempore *FridERICI*, hac de re exoriebatur, tollendæ gratia esse istam constitutionem promulgatam, & sic ad consequentiam illam trahi non posse, persuasum tenemus. Accedit quod & *extraordinaria collationis, ad felicissimam Regalis Numinis expeditionem potestatisque constituendorum magistratuum ad justitiam expediendam*, fiat mentio, unde confit cum felicissima regalis Numinis expeditione probe conciliari posse, si decimas hunc in finem extorqueat, jungatque suis.

§. XIX.

Atque ita telam hanc pertexere annuente Numine divino cœpimus. cui labori dudum ab aliis suscepto, si quis omnem fructum vellet adimere, nihil aliud haberemus quod præcipue reponere possemus, quam illud *Plinii*, quod in *pref. hist. natural.* memoriæ prodidit: *res ardua vetustis novitatem dare,*

Epilogus,
quo modo
desse iniquam
nostrorum
conatum
deprecamur
censuram.

dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, omnibus vero naturam, & natura sua omnia, itaque etiam non adsequitis voluisse abunde pulchrum atque magnificentum est. Si vero indecora saltem scommata vibrando, ingenium suum non commendare, sed prodere destinet, generoso contemptu ac silentio vindicabimus ejusmodi petulantiam, facile passuri, suo quemque tumere sensu, suo inolescere judicio. Quid enim, eleganter quærit *B. a Cocceji*, in illo carpendi & contradicendi æstu, vel laudis, vel artis est, nedum quid eximii, cujus & stupidissimo cuique facultas est, & pessimo lubido? Si vero, uti inter bonos bene agier oportet, nos modeste alicujus erroris insimulaverit, non promptius nos errantes monebit, quam monentem, sumus secuturi. Nihil enim ultra probabile profiteamur. Deus, cujus sacrosancta voluntas est unicum justitiæ universalis fundamentum, ducat, nos porro in hac veritatis via, quo suum Regi & gregi tribuere, ulterius discamus, atque ita nunquam aberremus a vera felicitate, quæ unicus est omnium nostrarum actionum.

F I N I S.

ADDITIONES.

1. **L**icet Clemens XI. Papa Romanus, in quadam oratione consistoriali, collaudaverit Ludovicum XIV. Regem Galliarum, quod omnis prudentia humanæ rationibus penitus neglectis, edicta illa prorsus abrogaverit, quæ, (ut studio partis abreptus, ignominiose loquitur) perduelles, heretici, ab ipsius majoribus Regibus, inter bellorum æstus, ac pericula dudum extorsissent, justitia tamen

gen-

gentium aliud nos docet, vi cuius hoc facinus inter iniquitatis ac perfidia plena, debet referri. Siquidem ejusmodi pactiones jurata, quantumvis vi ac metu imperantibus a subditis forent extorta, subsistunt, & affectatum in conscientias dominum in tyrannidem degenerat.

2. Cum eadem persona diverso respectu considerata, caput esse possit plurimum, ac distinctorum corporum moralium, sequitur inde, Caesarem aliis juribus ut Regem Germania, aliis ut Comitem Tyrolensem, aliis ut Canonicum Aquisgranensem, frui, quarelatione in hoc, similique casu, seposita, totius Reipubl. compages labefactaretur.

3. Sin privilegia gratiosa possunt instar precarii, ab ipso concedente revocari, multo magis ab ejus successore, quantumvis universalis, poterunt, an vero possint inter disputandum exponitur?

4. Omni jure licet per procuratorem jurare.

5. Cum jus victoria sit diversum a jure belli, pronuntiamus eadem Conradini nefarium.

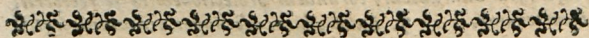
6. Princeps subditos alienos adversus tyrannidem sui imperantis defendere quovis modo potest, & si ut sponsor, seu Guarantur, eorundem protectionem in se receperit, etiam tenetur.

7. Exheredatus nec auget nec minuit legitimam ceterorum.

8. Sicuti oratoriam artem, non veritatem sapere videtur, quando Cicero IV. Tuscul. Quæst. C. 24. inquit: licet insectemur stoicos, ut Carneades solebat, metuo tamen, ne solum sint philosophi: ita varia Jctorum Romanorum placita, ex horum hortulis deprompta, vix cum sobria Philosophia possunt conciliari, v. g. quod temporali saltem relegatione ab actionem partus puniverint; infantis expositionem extra reatum esse supposuerint: autocheiriam non adeo damnaverint: eum, qui cum telo hominis occidendi gratia ambulaverit, pœna, L. Corn. de fideiariis statim dignum judicaverint, & anxiam nimis curam, in verborum significationibus enucleandis, adhibuerint.

9. Si Romani saluberrimum monitum Modestini in l. 7. §. 3. ad L. Jul. Maj. extans servassent, ac crimen lese Majestatis non in occasione sevitiae, sed in veritate habuissent, non illuc retulissent, quando quis ligulas solvisset, nec de loculis deposuisset prius nummos, principis effigie signatos, vel quando latrinam, aut lupanar

ingressus, nummum, anulumve Principis imagine coruscantes, se-
 eum gestasset, vel quando hoc ornatu matellam adprehendere ceppis-
 set, vel etiam quando juxta statuam Caesaris vestem mutasset:
 Sed rebus ita se habentibus, Plinius recte dixit, locupletasse fiscum,
 non Voconias & Julias Leges, sed Majestatis singulare & uni-
 eum Crimen eorum, qui Crimine vacarent. 10. Nulla pena
 est jure divino universalis definita, solo homicidio excepto. 11. Ul-
 rrum in territorio Lippiaco unus sit Comes Regens, ceteri vero Co-
 mites, in classem Apanagiatorum, seu quidam Viri Clarissimi sta-
 tuunt, compingendi sunt, in Cathedra dicemus. 12. Pecunia
 lustrica pertinet ad peculium profectitium. 13. Injuste occi-
 dens non tenetur occisrelictam uxorem, liberosq; alere. 14. Li-
 cet non inspectis tabulis testamenti transigere. 15. Pisani
 omnino domum ex expeditione Amalfitana sub Lothario Saxone
 suscepta retulerunt, ut pradam opimam, exemplar. ff.
 non authenticum.

* * *

Regia dum scite propugnas tempore jura
 Et belli & pacis; gratulor ex animo.
 Sed bellent alii, servis KRIGERE Minervæ,
 Sic quæ Mars aliis, dat Tibi dona Themis.

Hiscæ præstantissimo Dno Respondenti,
 Auditori suo indefesso, de primi-
 tiis academicis publice extantibus
 gratulari, ac ulteriores in videndos
 progressus sic satis bonis auspiciis
 cepti studiorum curriculi adpre-
 cari voluit

PRÆSES.

*Dum iuste Themidis eat bedram conscendis, acumen
 Ingenii monstras Frater amice tui.
 Perge bonis avibus, sic Te diademate cinget
 Pallas, dein poteris premia ferre satis.
 Vive diu sanus per plurima tempora canus,
 In Te leta ruant, plurima fausta fluant.
 Nunc Te fecundent Superi, vel vota secudent,
 Totque exoptatis nunc cecinisse satis.*

F. W. P. de UNGER, J. S.

Mein Freund/es trifft bey dir jetzt That u. Name ein/
 Dann du erzetgest dich als ein beherzter Krieger/
 Der in dem Bücher-Feld nicht lang kan müßig seyn/
 Heut aber wirstu gar ein Ruhm-bekrönter Sieger!
 Und weiffest öffentlich/ was vor dein stiller Fleiß/
 Der unermüdet ist/ zusammen hat getragen:
 Ein Krieger/ welcher strebt nach Ehrn/ Lob u. Preiß/
 Muß auch ins offne Feld/ und an den Feind sich wagen/
 So wie du heut gethan: du weiffest Meisterlich/
 Gelehrt/ und vortheilhafft dein Pulffer zu verschleffen/
 Daher der stolze Feind schon aus dem Felde wich/
 Noch ehe und bevor es kam zum Blutvergießen.
 Ich wünschē dann/ mein Freund! daß/ wie der erste
 Krieger
 Zu deinem Lobe ist/ und Ehren ausgeschlagen/
 Also die künfftige Zeit noch manchen schönen Steg/
 Und dir so viele Frucht/ als Blüthe möge tragen.

J. H. KRECKE, Stud. Jur.

Militiæ pulchrum genus eligis: inque Cathedra
 Stans acie MILES victor abire paras.
 Leges arma inter Musæque silere putantur,
 KRIGERUS leges pectore & arma gerit.
 Num Romæ fuerit lex regia * dicere nolo:
 Iudæam legem pagina docta refert.
 Quam Samuel posuit lex regia ** floret vbique,
 Sed lex Iacobi regia *** vbique silet.

* Vid. ex multis I. C. Becmani diff. de leg. reg.

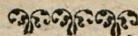
** 1. Sam. VIII. 11. seqq.

*** Iac. II. 8. Legi meretur Hedingerus ad h. l.

CONR. FRID. ERN. BIERLING.

Es ist doch anders nicht/ es folget Lob und Ehre/
 Auf steten Bücher-Fleiß. Dies sieht man auch
 anjeht
 An dir/ mein werther Freund/ da du uns deine Lehre
 Vom Recht der Könige/ so deutlich vorgefetzt.
 Du streifst vor deren Ehr/ und thust was dir gebühret/
 Daß müssen Krieger thun. Doch was die Kriegeres-
 Kunst/
 Dem/der sie recht versteht/ zur Beut und Lohn zuführet.
 Fehlt dir dereinst auch nicht: der Fürsten Huld und
 Gunst.
 So wünsch ich dir dann Glück/ und freue mich zu sehen/
 Die Früchte die dein Fleiß/ nach langer Blüte trägt.
 Drum Fama mach dich auf/ u. bleib nicht müßig stehen.
 Zeig wie der Jahre Gold/ hier weißlich angelegt.

F. H. WOESTMANN, LL. Stud.

Vir Perillustris ac Excellentissime,
Mecænas omni observantia colende,

Ea est humane nature conditio, ut quam maxime illo delectetur, quod sensus in primis titillat, & adficiat, quicquid vero istis non adeo adblanditur, temere spernat, fastidiatque. Quam vivide enim rebus, quas ab aliis videmus præclare geri, movemur! Quam amica vi, quasi torrente, abripimur ad imitandum! Quam beatos nos existimamus, quoties antecedentium gregem sequendo, sumimus ex exemplis eorum, instar olim dictorum ex tripode, nobis quod ex usu est. Nihil ejusmodi etiam a me, quam primum animum ad conscribendam præsentem Dissertationem adpellebam, fuisse alienum, ingenue fateor. Non enim meris abstractionibus ac mentis præcisionibus in arte hac regia levi delineanda penicillo acquiescebam, sed curate prius circumspiciebam aliquod vivum exemplar, hanc justitæ equi mensuram omnibus numeris adimplens. Et nulla, ut præfiscine dicam, mihi occurrebat luculentior imago, TUA, VIR PERILLUSTRIS, quam annales patrii ad vivum expressam, dudum consecrarunt æternitati. EXCELLENTIA enim TUA, ut depositaria ac fidelis executrix legis regie tribuit CÆSARI, quæ sunt Cæsaris reservata, & CELSISSIMO COMITI REGENTI LIPPIACO, quæ sunt superioritatis territorialis effecta, eoque omnes ingenii sui intendit nervos, ut universis ac unicuique sit bene. Liceat itaque mihi, precor demisse, hanc quasi tabellam perillustri Nomini tuo suspendere sacram, ut omnes boni cives

cives in ea tanquam in speculo contueantur, quale sit officium eorum, quos summum Numen in tam excelsum evexit locum, & quam laudabile sit, sororio quasi vinculo conjungere celsitudinem Regentis, & Patriæ salutem. Equidem mortales primam partem felicitatis putant benefacere, alteram bene audire, ideoque in amplissimum EXCELLENTIÆ TUÆ laudum campum excurrere, ibique exultare forte jam deberem. Verum cum nemo a me expectare queat mellitos verborum globulos, aut dicta sesamo ac papavere sparsa, malo EXCELLENTIÆ TUÆ singularem prorsus humanitatem, profundam eruditionem, ac subactam rerum gerendarum peritiam, denique eximiam in Musas pro-
pensionem, quibus dudum commeruit cognomen instrumenti sculi boni, religioso prosequi silentio, quam meis jejunis obfuscare dictis. Nihil itaque superesse videtur, quam ut in voto precibusque, pro perenni felicitate EXCELLENTIÆ TUÆ nunquam non nuncupandis desinam, quo EADEM salva res publica ac privata totius mei natalis soli efflorescant, ac in tuto porro collocentur, id quod quidem uno ore ac corde omnes exoptant cives boni, præsertim vero

Vir Perillustris ac Excellentissime,
Mecænas omni observantia colende,
Excellentiæ Tuæ

Scribendam Rint. d. 13.
Mart. 1725.

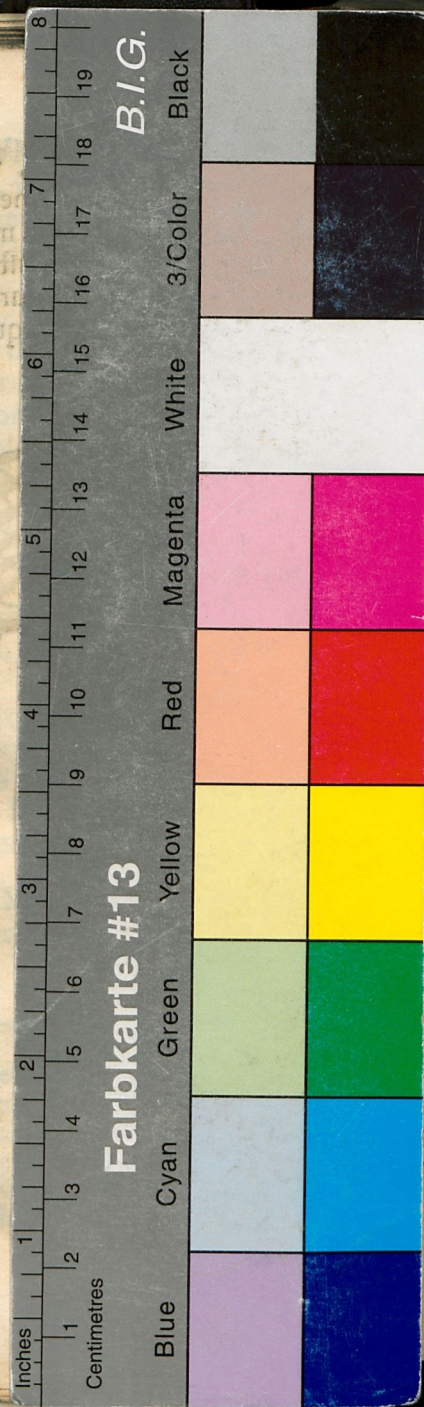
cliens devotus

HENR. GUIL. KRIGER.

Rinkel, Diss., 1722-35

X 241 87 69

VINDICIÆ
JURIS REGII
I. Sam. VIII.
EXPOSITI,

1725, 1.
5/

Quas
IN ALMA ERNESTINA
Auspice Numine Divino
PRÆSIDE
IDERICO ULRICO PESTEL,
J. U. D. Ejusdemque & Moraliū Prof. Ordin.
IN AUDITORIO MAJORI
Die 17. Martii 1725.
Placido Eruditorum examini submittit
AUCTOR & RESPONDENS
NRICUS GUILIELMUS KRIGER,
Barrentruppia-Lippiacus.

RINTELII,
TYPIS JOHANNIS GODOFREDI ENAX,
Acad. Typogr.

